

รายงานความก้าวหน้า
การสำรวจและเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกอธรรมชาติ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551

ดวงรัตน์ โพธิ์เที่ยง วิยะดา แจ่มจำรูญ

ดวงรัตน์ โพธิ์เที่ยง และวิยะดา แจ่มจำรูญ. 2552. การสำรวจและเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกอธรรมชาติปีงบประมาณ พ.ศ. 2551. หน้า 165-177. ใน *ผลงานวิจัย และรายงานความก้าวหน้างานวิจัย ประจำปี 2551*. กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. กรุงเทพฯ.

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการสำรวจและเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกในนกอธรรมชาติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 โดยกำหนดให้หน่วยงานในภาคสนาม 77 หน่วยงาน ทำการสำรวจและเก็บตัวอย่างเชื้อไข้หวัดนกจากนกในนกอธรรมชาติ ทั้งนกประจำถิ่น และนกอพยพ ในพื้นที่ที่พบการระบาดของโรคไข้หวัดนกทั้งในอดีตและปัจจุบัน ในพื้นที่ที่มีประชากรนกอยู่อย่างหนาแน่น บริเวณที่มีการทำรังวางไข่ของนก รวมทั้งบริเวณที่อยู่ใกล้ชิดกับแหล่งชุมชน ตลอดจนนกที่เป็นสัตว์ของกลางและนกในสวนสัตว์สาธารณะ ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2550 ถึงเดือนกันยายน 2551 ได้ทำการเก็บตัวอย่างนกในนกอธรรมชาติทั้งสิ้น 109 ชนิด จำนวน 5,644 ตัวอย่างจากนก 15,717 ตัว พบเชื้อไข้หวัดนก (H5N1) ในนกอธรรมชาติ 1 ชนิด จำนวน 3 ตัวอย่าง ในท้องที่จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งคิดเป็นนกในนกอธรรมชาติติดเชื้อไข้หวัดนกร้อยละ 0.05 ของตัวอย่างทั้งหมด

วิธีการเก็บตัวอย่าง

เก็บตัวอย่างโดยวิธี Cloacal Swab ซึ่งใช้สำลีพันก้านไม้สอดเข้าไปในช่องทวารของนกวนให้รอบช่องทวาร แล้วในน้ำยาเก็บตัวอย่าง Tracheal Swab ใช้สำลีพันก้านไม้สอดเข้าไปในหลอดลมเก็บจากมูลนกใหม่ๆ นอกจากนี้ยังใช้วิธีการเก็บตัวอย่างจากเลือด และซากนก โดยทำการเก็บตัวอย่างปีละ 6 ครั้ง ในเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม มกราคม มีนาคม พฤษภาคม กรกฎาคม และกันยายน โดยเก็บตัวอย่างตามตารางจำนวนชนิดนกและตัวอย่างที่สุ่มเก็บในแต่ละเดือน ทั้งนี้ได้กำหนดให้มีการเก็บตัวอย่างปีละ 4,000 ตัวอย่าง จำนวนชนิดนกและตัวอย่างที่เก็บตัวอย่างแต่ละเดือน รายจังหวัด แสดงในตารางที่ 1 และผลการเก็บตัวอย่างของหน่วยงานแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 จำนวนชนิดนกและตัวอย่างที่สุ่มเก็บในแต่ละเดือน

ที่.	เดือน ชนิดนก	จำนวนตัวอย่างเป้าหมายในแต่ละเดือน (ตัวอย่าง)							จังหวัดที่ต้องเก็บตัวอย่าง
		พฤศจิกายน	มกราคม	มีนาคม	พฤษภาคม	กรกฎาคม	กันยายน	รวม	
1	นกพิราบ	2	2	2	2	2	2	12	ทุกจังหวัด
2	นกกระจอก	2	2	2	2	2	2	12	ทุกจังหวัด
3	นกเอี้ยง	2	2	2	2	2	2	12	ทุกจังหวัด
4	นกกระตีด	3	3	3	3	3	3	18	จังหวัดปราจีนบุรี, สระแก้ว, นครนายก, พระนครศรีอยุธยา, อ่างทอง, ลพบุรี, สิงห์บุรี, สระบุรี, ฉะเชิงเทรา, สุพรรณบุรี , นครปฐม, ชัยภูมิ, พิษณุโลก, เพชรบูรณ์, นครสวรรค์, กำแพงเพชร, ชัยนาท, พิจิตร, สุโขทัย, นนทบุรี, ปทุมธานี และ กรุงเทพมหานคร
5	นกปากห่าง	3	3	3	3	3	3	18	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, อ่างทอง, ลพบุรี, สิงห์บุรี, ฉะเชิงเทรา, สุพรรณบุรี, นครปฐม, บุรีรัมย์, นครสวรรค์, พิจิตร, นนทบุรี และปทุมธานี
6	นกยาง	3	3	3	3	3	3	18	ทุกจังหวัด ยกเว้น จังหวัดสุ ราษฎร์ธานี, ประจวบคีรีขันธ์, ชุมพร, ระนอง, นครศรีธรรมราช, กระบี่, พังงา, ภูเก็ต, ตรัง, สตูล, ปัตตานี, ยะลา, นราธิวาส, แพร่, ลำปาง, ตาก, น่าน, เชียงใหม่, ลำพูน, แม่ฮ่องสอน และ กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 จำนวนชนิดนกและตัวอย่างที่สุ่มเก็บในแต่ละเดือน (ต่อ)

ที่	เดือน ชนิดนก	จำนวนตัวอย่างเป้าหมายในแต่ละเดือน (ตัวอย่าง)							จังหวัดที่ต้องเก็บตัวอย่าง
		พฤศจิกายน	มกราคม	มีนาคม	พฤษภาคม	กรกฎาคม	กันยายน	รวม	
7	นกชายเลน	1	1	1	-	-	-	3	ทุกจังหวัด ยกเว้น จังหวัด ปัตตานี, ยะลา, นราธิวาส, แพร่, ลำปาง, ตาก, น่าน, เชียงใหม่, ลำพูน และ แม่ฮ่องสอน
8	นกเป็ดน้ำ	2	2	2	-	-	-	6	จังหวัดนครปฐม, สงขลา, พัทลุง, ชัยภูมิ, บุรีรัมย์, หนองคาย, พิษณุโลก, นครสวรรค์, เชียงราย และ พะเยา
9	นกนางแอ่น	4	4	4	-	-	-	12	จังหวัดสตูล, ยะลา, นครสวรรค์ และน่าน
10	นกนางนวล	-	10	-	-	-	-	10	กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 พื้นที่รับผิดชอบ หน่วยปฏิบัติงาน จำนวนตัวอย่าง และผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551
โครงการสำรวจและเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในธรรมชาติ โดยการสุ่มตรวจหาเชื้อไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ

หน่วยงาน	จังหวัด ที่รับผิดชอบ	จำนวนเป้าหมาย		ผลการดำเนินงาน		หน่วยปฏิบัติ
		จำนวน ตัว	จำนวน ตัวอย่าง	จำนวน ตัว	จำนวน ตัวอย่าง	
สบอ. 1 (ปราจีนบุรี)	จ.ชัยนาท	189	63	324	108	ชลป.ถ้ำประทุน
	จ.นครนายก	189	63	139	47	สถานีพัฒนาฯนครนายก
	จ.ปทุมธานี	243	81	342	114	ชลป.วัดไผ่ล้อม
	จ.ปราจีนบุรี	189	63	135	45	ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า สบอ. 1
	จ.พระนครศรีอยุธยา	243	81	309	104	ชลป.เขาคอก-เขาคินดาต
	จ.ลพบุรี	243	81	282	94	ชลป.ซับลังกา
	จ.สระแก้ว	135	45	75	25	ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า สบอ. 1
	จ.สระบุรี	189	63	234	78	ชลป.เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
	จ.สิงห์บุรี	243	81	390	130	ชลป.เขาสมโภชน์
	จ.อ่างทอง	243	81	258	86	สถานีพัฒนาฯสระบุรี
สบอ. 2 (ศรีราชา)	จ.จันทบุรี	135	45	72	24	ชลป.เขาสอยดาว
	จ.ฉะเชิงเทรา	243	81	210	70	ชลป.เข่อ่างถาโน
	จ.ชลบุรี	135	45	177	59	ชลป.เขาเขียว-เขาชมภู่
	จ.ตราด	135	45	136	47	ชลป.คลองเรือหวายเฉลิม พระเกียรติ
	จ.นนทบุรี	243	81	294	98	ชลป.วัดไผ่ล้อม
	จ.ระยอง	135	45	147	49	ชลป.เขาชีโอน
	จ.สมุทรปราการ	135	45	258	141	ชลป.อ่างเก็บน้ำบางพระ
สบอ. 3 (บ้านโป่ง)	จ.กาญจนบุรี	135	45	93	31	ชลป.ทุ่งใหญ่นเรศวรด้าน ตะวันตก
	จ.นครปฐม	261	87	160	145	ชลป.อุทยานสมเด็จพระศรี นครินทร์
	จ.เพชรบุรี	135	45	398	151	ชลป.เขากระปุก-เขาเตาหม้อ
	จ.ราชบุรี	135	45	84	28	ชลป.แม่น้ำภาชี

ตารางที่ 2 (ต่อ) พื้นที่รับผิดชอบ หน่วยปฏิบัติงาน จำนวนตัวอย่าง และผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551
โครงการสำรวจและเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในธรรมชาติ โดยการสุ่มตรวจหาเชื้อไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ

หน่วยงาน	จังหวัด ที่รับผิดชอบ	จำนวนเป้าหมาย		ผลการดำเนินงาน		หน่วยปฏิบัติ
		จำนวน ตัว	จำนวน ตัวอย่าง	จำนวน ตัว	จำนวน ตัวอย่าง	
	จ.สมุทรสงคราม	135	45	87	29	ชลป.อ่าวค้างควา-เขาช่อง พราน
	จ.สมุทรสาคร	135	45	186	52	ชลป.เขาประทับช้าง
สบอ. 3 (บ้าน โป่ง)	จ.สุพรรณบุรี	243	81	138	54	ชลป.สลักพระ
สบอ. 4 (สุราษฎร์ธานี)	จ.ประจวบคีรีขันธ์	117	39	187	61	ชลป.อุทยานเสด็จในกรมกรม หลวงชุมพรด้านทิศเหนือ
	จ.ชุมพร	117	39	81	28	ชลป.อุทยานเสด็จในกรมกรม หลวงชุมพรด้านทิศใต้
	จ.ระนอง	117	39	122	41	ชลป.ควนแม่ยายหม่อน
	จ.สุราษฎร์ธานี	117	39	117	39	ชลป.คลองแสง
สบอ. 5 (นครศรีธรรมราช)	จ.กระบี่	117	39	120	40	ชลป.เขาประ-บางคราม
	จ.ตรัง	117	39	516	136	ชลป.เขาน้ำพราย
	จ. นครศรีธรรมราช	117	39	18	18	ชลป.บ่อลื้อ
	จ.พังงา	117	39	117	39	ชลป.โดนปริวรรต
	จ.ภูเก็ต	117	39	69	23	ชลป.เขาพระแทว
	จ.สตูล	153	51	70	14	ชลป.หนองปลักพระยาและ เขาระยาบังสา
สบอ. 6 (สงขลา)	จ.นราธิวาส	108	36	166	54	สถานีวิจัยสัตว์ป่าป่าพรุ-ป่า ฮาลา-บาลา
	จ.ปัตตานี	108	36	0	0	ชลป.เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระ เทพฯ
	จ.พัทลุง	153	51	183	75	ชลป.ทะเลน้อย
	จ.ยะลา	144	48	126	42	ชลป.ฮาลา-บาลา
	จ.สงขลา	153	51	101	35	ชลป.โดนงาช้าง

ตารางที่ 2 (ต่อ) พื้นที่รับผิดชอบ หน่วยปฏิบัติงาน จำนวนตัวอย่าง และผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551
โครงการสำรวจและเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในธรรมชาติ โดยการสุ่มตรวจหาเชื้อไข้หวัดนกในธรรมชาติ

หน่วยงาน	จังหวัด ที่รับผิดชอบ	จำนวนเป้าหมาย		ผลการดำเนินงาน		หน่วยปฏิบัติ
		จำนวน ตัว	จำนวน ตัวอย่าง	จำนวน ตัว	จำนวน ตัวอย่าง	
สบอ. 7 (นครราชสีมา)	จ.ชัยภูมิ	207	69	284	96	ขสป.ผาผึ้ง
	จ.นครราชสีมา	135	45	120	40	ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า สบอ.7
สบอ. 8 (ขอนแก่น)	จ.กาฬสินธุ์	135	45	48	16	ขสป.ลำปาว
	จ.ขอนแก่น	135	45	129	43	สถานีพัฒนาฯลำปาว
	จ.มหาสารคาม	135	45	111	37	ขสป.ดูนลำพัน
	จ.ร้อยเอ็ด	135	45	72	24	ขสป.ถ้ำผาน้ำทิพย์
	จ.เลย	135	45	150	50	ขสป.ภูหลวง
สบอ. 9 (อุบลราชธานี)	จ.มุกดาหาร	135	45	168	56	ขสป.ภูสีฐาน
	จ.ยโสธร	135	45	39	13	สถานีพัฒนาฯอุบลราชธานี
	จ.ศรีสะเกษ	135	45	144	48	ขสป.ห้วยศาลา
	จ.สุรินทร์	135	45	135	45	ขสป.ห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ
	จ.อำนาจเจริญ	135	45	90	30	ขสป.บุญศรี-ยอดมน
	จ.อุบลราชธานี	135	45	166	51	ขสป.ยอดโดม
สบอ.10 (อุดรธานี)	จ.นครพนม	135	45	129	43	ขสป.ภูวัว
	จ.สกลนคร	135	45	164	56	ขสป.ภูสีฐาน
	จ.หนองคาย	153	51	126	42	ขสป.บึงโขงหลง
	จ.หนองบัวลำภู	117	39	150	50	ขสป.ภูหลวง
	จ.อุดรธานี	135	45	123	41	ขสป.ภูค้อ-ภูกระแต
สบอ.11 (พิษณุโลก)	จ.พิษณุโลก	207	69	247	83	ขสป.ภูเมี่ยง-ภูทอง
	จ.เพชรบูรณ์	189	63	153	51	ขสป.ตะเบาะ-ห้วยใหญ่
	จ.อุตรดิตถ์	135	45	171	57	ขสป.แม่จรม

ตารางที่ 2 (ต่อ) พื้นที่รับผิดชอบ หน่วยปฏิบัติงาน จำนวนตัวอย่าง และผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551
โครงการสำรวจและเฝ้าระวังโรคใช้สัตว์ปีกในธรรมชาติ โดยการสุ่มตรวจหาเชื้อใช้สัตว์ปีกในธรรมชาติ

หน่วยงาน	จังหวัด ที่รับผิดชอบ	จำนวนเป้าหมาย		ผลการดำเนินงาน		หน่วยปฏิบัติ
		จำนวนตัว	จำนวน ตัวอย่าง	จำนวนตัว	จำนวน ตัวอย่าง	
สบอ.12 (นครสวรรค์)	จ.กำแพงเพชร	189	63	180	60	ชลป.เขาสนามเพ็ญ
	จ.นครสวรรค์	297	99	3425	1336	ชลป.บึงบอระเพ็ดและ สถานีวิจัยสัตว์ป่าบึง บอระเพ็ด
	จ.พิจิตร	243	81	339	160	สถานีพัฒนาฯห้วยขาแข้ง
	จ.อุทัยธานี	135	45	288	96	ชลป.ห้วยขาแข้ง
สบอ.13 (แพร่)	จ.แพร่	108	36	108	36	ชลป.ลำน้ำน่านฝั่งขวา
	จ.น่าน	144	48	42	12	ชลป.ดอยผาช้าง
สบอ.13 สาขาลำปาง	จ.ลำปาง	108	36	102	38	ชลป.ดอยผาเมือง
สบอ.14 (ตาก)	จ.ตาก	108	36	126	42	ชลป.อุ้มผาง
	จ.สุโขทัย	189	63	238	80	ชลป.ถ้ำเจ้าราม
สบอ.15 (เชียงราย)	จ.เชียงราย	153	51	109	42	ชลป.หนองบงคาย
	จ.พะเยา	153	51	153	51	ชลป.เวียงลอ
สบอ.16 (เชียงใหม่)	จ.เชียงใหม่	108	36	99	33	ชลป.เชียงดาว
	จ.แม่ฮ่องสอน	108	36	108	36	ชลป.ลุ่มน้ำปาย
	จ.ลำพูน	108	36	111	37	สถานีพัฒนาฯเชิงดอยสุเทพ
กลุ่มงานวิจัย สัตว์ป่า	กรุงเทพมหานคร	291	97	377	135	ส่วนกลาง กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า
รวม		12,000	4,000	15,717	5,644	

ผลการตรวจไม่พบเชื้อใช้สัตว์ปีก

5,641

หลุดตัวอย่าง

ผลการตรวจพบเชื้อใช้สัตว์ปีก

3

หลุดตัวอย่าง

ผลการตรวจพบเชื้อไข้หวัดนก

พบนกที่ติดเชื้อไข้หวัดนก จำนวน 3 ตัวอย่าง จากตัวอย่างทั้งสิ้น 5,644 ตัวอย่าง คิดเป็นนกในธรรมชาติติดเชื้อไข้หวัดนก ร้อยละ 0.05 โดยคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นผู้ตรวจวิเคราะห์ รายละเอียดชนิดนกและจำนวนตัวอย่างที่เก็บปรากฏในตารางที่ 3

นกที่ติดเชื้อไข้หวัดนก ซึ่งตรวจสอบจาก Cloacal Swab และ Tracheal Swab ได้แก่นกนางนวลธรรมดา ซึ่งเก็บตัวอย่างจากบริเวณอำเภอบางปู จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2551

ตารางที่ 3 (ต่อ) ชนิด และจำนวนนกที่เก็บตัวอย่าง และพบเชื้อไข้หวัดนก (H5N1) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551

ลำดับที่	ชื่อชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	จำนวนตัวอย่าง			เปอร์เซ็นต์การพบเชื้อ H5N1	หมายเหตุ
			ตัว	หลอด	พบเชื้อ H5N1 (หลอด)		
1	นกกระจอกตาล	<i>Passer flaveolus</i>	38	16	0	0.00	
2	นกกระจอกบ้าน	<i>Passer montanus</i>	2248	738	0	0.00	
3	นกกระจอกใหญ่	<i>Passer domesticus</i>	19	5	0	0.00	
4	นกกระจาบทอง	<i>Ploceus hypoxanthus</i>	34	12	0	0.00	
5	นกกระจาบทธรรมดา	<i>Ploceus philippinus</i>	3	1	0	0.00	
6	นกกระจักสีคล้ำ	<i>Phylloscopus fuscatus</i>	12	4	0	0.00	
7	นกกระจักธรรมดา	<i>Phylloscopus inornatus</i>	1	1	0	0.00	
8	นกกระตักขี้หมู	<i>Lonchura punctulata</i>	795	259	0	0.00	
9	นกกระตักตะโพกขาว	<i>Lonchura striata</i>	15	5	0	0.00	
10	นกกระตักสีอูฐ	<i>Lonchura malacca</i>	35	7	0	0.00	
11	นกกระแตแต้แว๊ด	<i>Vanellus indicus</i>	37	20	0	0.00	
12	นกกระแตหัวเทา	<i>Vanellus cinereus</i>	3	1	0	0.00	
13	นกกระทุง	<i>Pelecanus philippensis</i>	1	1	0	0.00	
14	นกกระสานวล	<i>Ardea cinerea</i>	6	2	0	0.00	
15	นกกระเต็นหัวดำ	<i>Halcyon pileata</i>	3	1	0	0.00	
16	นกกระเต็นใหญ่ปีกสีน้ำตาล	<i>Halcyon amauroptera</i>	9	3	0	0.00	
17	นกกระเต็นอกขาว	<i>Halcyon smymensis</i>	4	4	0	0.00	

ตารางที่ 3 (ต่อ) ชนิด และจำนวนนกที่เก็บตัวอย่าง และพบเชื้อไข้หวัดนก (H5N1) ปังบประมาณ พ.ศ. 2551

ลำดับที่	ชื่อชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	จำนวนตัวอย่าง			เปอร์เซ็นต์การพบเชื้อ H5N1	หมายเหตุ
			ตัว	หลอด	พบเชื้อ H5N1 (หลอด)		
18	นกกวัก	<i>Amaurornis phoenicurus</i>	48	22	0	0.00	
19	นกยางเขนบ้าน	<i>Copsychus saularis</i>	1	1	0	0.00	
20	นกกาน้ำปากยาว	<i>Phalacrocorax fuscicollis</i>	1	1	0	0.00	
21	นกกาน้ำเล็ก	<i>Phalacrocorax niger</i>	7	7	0	0.00	
22	นกกาเหว่า	<i>Eudynamys scolopacea</i>	2	2	0	0.00	
23	นกกิ้งโครงเกลบปีกขาว	<i>Sturnus sinensis</i>	24	8	0	0.00	
24	นกกิ้งโครงเกลบหัวเทา	<i>Sturnus malabaricus</i>	3	1	0	0.00	
25	นกกิ้งโครงคอดำ	<i>Sturnus nigricollis</i>	60	20	0	0.00	
26	นกกิ้งโครงหัวสีนวล	<i>Sturnus burmannicus</i>	3	1	0	0.00	
27	นกกินปลีอกเหลือง	<i>Nectarinia asiatica</i>	1	1	0	0.00	
28	นกกินเปี้ยว	<i>Todiramphus chloris</i>	6	3	0	0.00	
29	นกเขาชวา	<i>Geopelia striata</i>	35	21	0	0.00	
30	นกเขาไฟ	<i>Streptopelia tranquebarica</i>	360	118	0	0.00	
31	นกเขาใหญ่	<i>Streptopelia chinensis</i>	27	20	0	0.00	
32	นกแขวก	<i>Nycticorax nycticorax</i>	4	2	0	0.00	
33	นกคอมรกต	<i>Luscinia svecica</i>	5	1	0	0.00	
34	นกคอสั้นตีนไว	<i>Calidris alba</i>	3	1	0	0.00	
35	นกชายเลนน้ำจืด	<i>Tringa glareola</i>	218	62	0	0.00	
36	นกชายเลนปากกว้าง	<i>Limicola falcinellus</i>	17	4	0	0.00	
37	นกชายเลนปากแอน	<i>Xenus cinereus</i>	75	15	0	0.00	
38	นกแซงแซวหางปลา	<i>Dicrurus macrocercus</i>	22	13	0	0.00	
39	นกเต้าดิน	<i>Actitis hypoleucos</i>	16	9	0	0.00	
40	นกเต้าดินทุ่ง	<i>Anthus novaeseelandiae</i>	2	1	0	0.00	
41	นกตะขาบทุ่ง	<i>Coracias benghalensis</i>	3	1	0	0.00	
42	นกตีนเทียน	<i>Himantopus himantopus</i>	26	8	0	0.00	
43	นกทะเลขาเขียว	<i>Tringa nebularia</i>	6	2	0	0.00	
44	นกทะเลขาแดงธรรมดา	<i>Tringa totanus</i>	44	9	0	0.00	

ตารางที่ 3 (ต่อ) ชนิด และจำนวนนกที่เก็บตัวอย่าง และพบเชื้อไข้หวัดนก (H5N1) ปังประมาณ พ.ศ. 2551

ลำดับที่	ชื่อชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	จำนวนตัวอย่าง			เปอร์เซ็นต์ การพบเชื้อ H5N1	หมายเหตุ
			ตัว	หลอด	พบเชื้อ H5N1 (หลอด)		
45	นกน้อทเล็ก	<i>Calidris canutus</i>	4	1	0	0.00	
46	นกน้อทใหญ่	<i>Calidris tenuirostris</i>	39	10	0	0.00	
47	นกนางนวลกลบเคราขาว	<i>Chlidonias hybridus</i>	1	1	0	0.00	
48	นกนางนวลกลบธรรมดา	<i>Sterna hirundo</i>	12	6	0	0.00	
49	นกนางนวลกลบเล็ก	<i>Sterna albifrons</i>	12	4	0	0.00	
50	นกนางนวลธรรมดา	<i>Larus brunicephalus</i>	83	83	3	3.61	
51	นกนางแอ่นตะโพกแดง	<i>Hirundo daurica</i>	3	1	0	0.00	
52	นกนางแอ่นบ้าน	<i>Hirundo rustica</i>	321	71	0	0.00	
53	นกปรอดสวน	<i>Pycnonotus blanfordi</i>	28	14	0	0.00	
54	นกปรอดหน้าขาว	<i>Pycnonotus goiavier</i>	1	1	0	0.00	
55	นกปรอดหัวโขน	<i>Pycnonotus jocosus</i>	2	1	0	0.00	
56	นกปรอดหัวตาขาว	<i>Pycnonotus flavescens</i>	2	1	0	0.00	
57	นกปากซ่อมหางพัด	<i>Gallinago gallinago</i>	49	14	0	0.00	
58	นกปากห่าง	<i>Anastomus oscitans</i>	1831	745	0	0.00	
59	นกปากแอ่นหางลาย	<i>Limosa lapponica</i>	137	35	0	0.00	
60	นกเป็ดผีเล็ก	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	10	4	0	0.00	
61	นกโป่งวิด	<i>Rostratula benghalensis</i>	9	3	0	0.00	
62	นกพงปากหนา	<i>Acrocephalus aedon</i>	1	1	0	0.00	
63	นกพงใหญ่พันธุ์ญี่ปุ่น	<i>Acrocephalus orientalis</i>	33	7	0	0.00	
64	นกพลิกหิน	<i>Arenaria interpres</i>	6	2	0	0.00	
65	นกพิราบ	<i>Columba livia</i>	2962	973	0	0.00	
66	นกยอดหญ้าหัวดำ	<i>Saxicola torquata</i>	12	7	0	0.00	
67	นกยางกรอกพันธุ์จีน	<i>Ardeola bacchus</i>	356	123	0	0.00	
68	นกยางกรอกพันธุ์ขาว	<i>Ardeola speciosa</i>	18	8	0	0.00	
69	นกยางเขียว	<i>Butorides striatus</i>	3	1	0	0.00	
70	นกยางควาย	<i>Bubulcus ibis</i>	180	59	0	0.00	
71	นกยางจีน	<i>Egretta eulophotes</i>	33	11	0	0.00	

ตารางที่ 3 (ต่อ) ชนิด และจำนวนนกที่เก็บตัวอย่าง และพบเชื้อไข้หวัดนก (H5N1) ปังประมาณ พ.ศ. 2551

ลำดับที่	ชื่อชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	จำนวนตัวอย่าง			เปอร์เซ็นต์ การพบเชื้อ H5N1	หมายเหตุ
			ตัว	หลอด	พบเชื้อ H5N1 (หลอด)		
72	นกยางดำ	<i>Dupetor flavicollis</i>	1	1	0	0.00	
73	นกยางแดงใหญ่	<i>Botaurus stellaris</i>	6	2	0	0.00	
74	นกยางโทนน้อย	<i>Mesophoyx intermedia</i>	49	19	0	0.00	
75	นกยางโทนใหญ่	<i>Casmerodius albus</i>	62	21	0	0.00	
76	นกยางเปีย	<i>Egretta garzetta</i>	306	91	0	0.00	
77	นกยางไฟธรรมดา	<i>Ixobrychus cinnamomeus</i>	25	10	0	0.00	
78	นกรัฟ	<i>Philomachus pugnax</i>	2	1	0	0.00	
79	นกสตี้นท์คอแดง	<i>Calidris ruficollis</i>	54	16	0	0.00	
80	นกสตี้นท์เล็ก	<i>Calidris minuta</i>	3	1	0	0.00	
81	นกสตี้นท์อกเทา	<i>Calidris temminckii</i>	1	1	0	0.00	
82	นกแสก	<i>Tyto alba</i>	1	1	0	0.00	
83	นกหัวขวานสามนิ้วหลังทอง	<i>Dinopium javanense</i>	1	1	0	0.00	
84	นกหัวโตขาดำ	<i>Charadrius alexandrinus</i>	19	7	0	0.00	
85	นกหัวโตทรายเล็ก	<i>Charadrius mongolus</i>	41	9	0	0.00	
86	นกหัวโตทรายใหญ่	<i>Charadrius leschenaultii</i>	5	2	0	0.00	
87	นกหัวโตมาลาญ	<i>Charadrius peronii</i>	1	1	0	0.00	
88	นกหัวโตเล็กขาดำ	<i>Charadrius alexandrinus</i>	2	1	0	0.00	
89	นกหัวโตเล็กขาเหลือง	<i>Charadrius dubius</i>	3	1	0	0.00	
90	นกหัวโตสีเทา	<i>Pluvialis squatarola</i>	2	1	0	0.00	
91	นกหางนาค	<i>Megalurus palustris</i>	10	2	0	0.00	
92	นกอีณัฐันคิ้วขาว	<i>Porzana cinerea</i>	3	1	0	0.00	
93	นกอีก้อยเล็ก	<i>Numenius minutus</i>	96	25	0	0.00	
94	นกอีโก้	<i>Porphyrio porphyrio</i>	5	1	0	0.00	
95	นกอีแพรดแถบอกดำ	<i>Rhipidura javanica</i>	3	3	0	0.00	
96	นกอีล้ำ	<i>Gallinula chloropus</i>	15	4	0	0.00	
97	นกอีลุ่ม	<i>Gallicrex cinerea</i>	3	1	0	0.00	
98	นกเอี้ยงควาย	<i>Acridotheres fuscus</i>	9	3	0	0.00	

ตารางที่ 3 (ต่อ) ชนิด และจำนวนนกที่เก็บตัวอย่าง และพบเชื้อไข้หวัดนก (H5N1) ปังประมาณ พ.ศ. 2551

ลำดับที่	ชื่อชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	จำนวนตัวอย่าง			เปอร์เซ็นต์ การพบเชื้อ H5N1	หมายเหตุ
			ตัว	หลอด	พบเชื้อ H5N1 (หลอด)		
99	นกเอี้ยงต่าง	<i>Sturnus contra</i>	71	29	0	0.00	
100	นกเอี้ยงดำปากซีไต๋	<i>Aplonis panayensis</i>	42	15	0	0.00	
101	นกเอี้ยงสาริกา	<i>Acridotheres tristis</i>	973	338	0	0.00	
102	นกเอี้ยงหงอน	<i>Acridotheres grandis</i>	462	159	0	0.00	
103	นกแอ่นทุ่งใหญ่	<i>Glareola maldivarum</i>	3	1	0	0.00	
104	นกแอ่นบ้าน	<i>Apus nipalensis</i>	1	1	0	0.00	
105	นกแอ่นพง	<i>Artamus fuscus</i>	18	5	0	0.00	
106	เป็ดคับแค	<i>Nettapus coromandelianus</i>	1	1	0	0.00	
107	เป็ดแดง	<i>Dendrocygna javanica</i>	665	446	0	0.00	
108	เหยี่ยวขาว	<i>Elanus caeruleus</i>	3	1	0	0.00	
109	เหยี่ยวนกรกระจอกเล็ก	<i>Accipiter virgatus</i>	3	1	0	0.00	
110	นกกาน้ำ ไม้ระบูนิต		5	2	0	0.00	
111	นกชายเลน ไม้ระบูนิต		260	88	0	0.00	
112	นกนางแอ่น ไม้ระบูนิต		39	13	0	0.00	
113	นกปรอด ไม้ระบูนิต		3	3	0	0.00	
114	นกยาง ไม้ระบูนิต		632	211	0	0.00	
115	นกยางกรอก ไม้ระบูนิต		83	32	0	0.00	
116	นกยางโทน ไม้ระบูนิต		85	29	0	0.00	
117	นกหัวโต ไม้ระบูนิต		17	5	0	0.00	
118	นกเอี้ยง ไม้ระบูนิต		984	331	0	0.00	
119	เป็ดน้ำ ไม้ระบูนิต		22	8	0	0.00	
120	นกธรรมชาติ ไม้ระบูนิต		187	77	0	0.00	
			15717	5644	3	0.05	

พบเชื้อไขหวัดนกในปศุสัตว์

1. ฟาร์มไก่เนื้อ ตำบลพิบูล อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2551 ทำลายไก่เนื้อ 14,000 ตัว
2. ไก่พื้นเมือง ตำบลสาทเหล็ก อำเภอสาทเหล็ก จังหวัดพิจิตร เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2551 ทำลายสัตว์ปีก 217 ตัว

สรุป

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 มีการพบเชื้อไขหวัดนกในปศุสัตว์ ได้แก่ ฟาร์มไก่เนื้อ ไก่พื้นเมือง และไก่ชน ในท้องที่จังหวัดนครสวรรค์และพิจิตร สำหรับนกในธรรมชาติพบเพียงครั้งเดียวคือ ในนกนางนวลธรรมดา จากจังหวัดสมุทรปราการ ในเดือนมกราคม 2551 ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวไม่พบการระบาดของเชื้อไขหวัดนกในปศุสัตว์ แต่อย่างไรก็ตามช่วงเวลาที่พบเชื้อยังคงอยู่ในเดือนมกราคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูหนาว ซึ่งพบมีการระบาดของโรคไขหวัดนกอยู่เป็นประจำ แสดงให้เห็นว่า เชื้อไวรัสไขหวัดนก ยังคงมีอยู่ในประเทศไทย ดังนั้น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ยังคงต้องดำเนินการสำรวจ และเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อโรคไขหวัดนกในนกธรรมชาติ โดยการสุ่มเก็บตัวอย่างนกในธรรมชาติ เพื่อตรวจหาเชื้อไวรัสไขหวัดนกต่อไป เพื่อสามารถป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคไขหวัดนก หากเกิดขึ้นในประเทศไทยได้อย่างทันท่วงที